

Raadsvragen

Beantwoording van de schriftelijke vragen, gesteld door de fractie Stadspartij, D66 betreffende Schriftelijke vragen D66 over coördinatie lokale Warmtevisie, Schriftelijke vragen pilot warmtenet

Aan de leden van de Gemeenteraad

Op 9 december 2019 heeft u onder verwijzing naar artikel 36 van het reglement van orde voor de vergaderingen van de raad, de navolgende vragen gesteld over Schriftelijke vragen D66 over coördinatie lokale Warmtevisie, Schriftelijke vragen pilot warmtenet:

de vragen van fractie D'66

Vraag 1

Is er al nagedacht over enige coördinerende activiteiten op het gebied van de energietransitie en de mogelijke oplossingen daarvoor?

De gemeente stelt een Transitievisie Warmte op die door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Bij de opstelling van deze visie worden relevante stakeholders betrokken. Dit is temeer belangrijk omdat het beïnvloedingspotentieel van de gemeente beperkt is. Daarom is structurele samenwerking en afstemming met andere organisaties wenselijk en noodzakelijk.

Via het programma Energieneutraal Den Helder wordt samengewerkt met de lokale partners, vindt de coördinatie plaats en wordt toegewerkt naar een Helders Energie Akkoord, waarin alle doelstellingen en activiteiten op het gebied van de energietransitie worden opgenomen.

Vraag 2

In het Nogepe overleg van 24 oktober waren er al organisaties die aangegeven hebben dat er waterstofoplossingen zijn waarbij het nodig is om een omschakelperiode in te lassen ter voorbereiding van de overgang van gas naar alternatieven voor koken, stoken en rijden. Wat wordt er met deze zienswijze gedaan?

Waterstof is een hoogwaardig product en kan een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame of CO₂-neutrale samenleving. Belangrijk is dat er in de toekomst 'groene' waterstof beschikbaar komt met duurzaam opgewekte elektriciteit. Waterstof biedt volop mogelijkheden, als brandstof voor auto's en fabrieken, als opslagmedium voor duurzame elektriciteit en als grondstof voor de chemische industrie. De inzet van 'groene' waterstof in de gebouwde omgeving zit momenteel nog in de onderzoeksfase en is naar verwachting pas ná 2030 een mogelijkheid. De gemeente volgt de ontwikkelingen op het gebied van waterstof en de eerste initiatieven in de scheepvaart vinden al plaats in Den Helder.

Vraag 3

Bent u bereid om met Woningstichting Den Helder in gesprek te gaan om te komen tot een coördinatie cf. een op te stellen warmtevisie?

Het is cruciaal dat de Transitievisie Warmte breed wordt gedragen, o.a. door de WSDH, alvorens de gemeenteraad deze visie vaststelt. De WSDH is een belangrijke partner en nodig als startmotor van de warmtetransitie.

Vraag 4

Bent u het met ons eens dat er, gezien alle huidige ontwikkelingen, haast gemaakt moet worden met de opstelling van deze lokale "Warmtevisie/energietransitie-strategie" ? Dit om te voorkomen dat er een wildgroei in allerlei "oplossingen" ontstaat.

Uiterlijk eind 2021 moet de gemeente een Transitievisie Warmte vaststellen waarin het tijdspad wordt vastgesteld waarin wijken worden verduurzaamd. Deze datum is haalbaar. Het college kan zich niet vinden in de term 'wildgroei' van oplossingen. In de duurzame warmtevoorziening van de toekomst zal inzet van uiteenlopende alternatieven voor aardgas nodig zijn, c.q. een samenspel van collectieve en individuele concepten (zoals all-electric).

Vraag 5

Bent u het met ons eens dat moet worden voorkomen dat er onomkeerbare beslissingen worden genomen waardoor de gas-infrastructuur zodanig wordt afgebroken, dat het gebruik voor waterstof niet meer mogelijk is?

Onomkeerbare oplossingen zijn onwenselijk. Het college weegt het risico op onomkeerbare oplossingen af tegen de onzekerheid over (rendabele) toepassing van 'groene' waterstof in de gebouwde omgeving. In een recent artikel in het tijdschrift ESB concludeert Machiel Mulder, hoogleraar Regulering van energiemarkten bijvoorbeeld dat "de economische vooruitzichten van groene waterstof in vrijwel alle scenario's ongunstig zijn." Waar enerzijds onomkeerbare oplossingen onwenselijk zijn, is het anderzijds ook onwenselijk dat de instandhouding van de gas-infrastructuur leidt tot een toename van de maatschappelijke kosten van de warmtetransitie.

Nodig is gedegen onderzoek, overleg en afweging. In de wijk de Schooten staat de huidige gasinfrastructuur gepland om te worden vervangen. Er wordt nagedacht over toekomstbestendige duurzame warmtevoorziening, zodat het geen verspilling wordt van maatschappelijke gelden.

De vragen van de fractie Stadspartij Den Helder**Vraag 1**

Van verschillende partijen hebben wij vernomen dat de gemeente Den Helder met partners van plan is of reeds bezig is om in zijn geheel van het gas af te gaan. Enerzijds horen wij dat dit een (pilot)wijk is in de Schooten. Anderzijds horen wij ook dat het om heel Den Helder zou gaan? Wanneer denkt het college de Raad hierover te gaan informeren?

De Rijksoverheid heeft besloten dat alle woningen en andere gebouwen in 2050 aardgasvrij moeten zijn. Gemeenten worden geacht om regie te voeren op de(ze) warmtetransitie. Zij hebben opdracht gekregen om uiterlijk in 2021 een Transitievisie Warmte op te stellen en door de gemeenteraad te laten vaststellen. In de Transitievisie Warmte staat o.a. een tijdspad voor verduurzaming van de warmtevoorziening op wijkniveau. Er wordt aangegeven welke wijken vóór 2030 van het aardgas gaan (de zgn. startwijken). Dit geeft alle betrokkenen houvast.

De gemeente heeft er belang bij om bij de keuze van startwijken te kijken of werk met werk kan worden gecombineerd en om aansluiting te zoeken bij lopende initiatieven van woningcorporaties en anderen. Dit is met name het geval wanneer in het keuzeproces naar alternatieven voor aardgas, collectieve warmteoplossingen zoals een warmtenet naar voren komen. Meestal hebben collectieve oplossingen in stedelijk gebied lagere maatschappelijke kosten dan individuele oplossingen. Het proces om te komen tot daadwerkelijke realisatie van een collectief warmtenet is tijdrovend en afhankelijk van de aanwezigheid van een zgn. startmotor. Een startmotor is een warmteafnemer met veel woningbezit, zoals met name woningcorporaties.

De raad wordt bijgepraat tijdens een informele raadsbijeenkomst op 21 januari a.s. over de vervolgstappen van het proces om te komen tot een transitievisie warmte.

Vraag 2

We hebben vernomen dat de partijen met wie daarin samengewerkt wordt de Koninklijke Marine, woningstichting Den Helder, de HVC, stichting Woontij en de gemeente Den Helder zijn. Klopt dit?

In 2017 hebben negen partijen een Intentieovereenkomst getekend om samen de mogelijkheden voor een duurzaam warmtenet in Den Helder te verkennen. Op basis van de verkenning hebben bovenstaande partijen besloten om de haalbaarheid van een aantal kansrijke mogelijkheden verder te onderzoeken.

Vraag 3

Heeft het college hierin reeds concrete plannen dan wel principe afspraken gemaakt? wanneer denkt u de Raad hierover te gaan informeren?

Komen tot een breed gedragen plan voor de ontwikkeling van een warmtenet, is een complex proces. De Koninklijke Marine heeft een bestaand warmtenet op haar terrein en is voornemens dit warmtenet op termijn te verduurzamen. Dit betekent dat de bestaande warmtebron (aardgas) wordt vervangen door een duurzame

bron (geothermie). Andere partijen kunnen op deze ontwikkeling meeliften: verduurzaming van het warmtenet van de Marine biedt grote kansen voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving van Den Helder en verlaagt de maatschappelijke kosten die daarmee zijn gemoeid. De betrokken partners onderzoeken nu of een warmtenet gevoed door geothermie als bron in Den Helder ontwikkeld kan worden. Dit onderzoek richt zich o.a. op:

- de mogelijkheid van een warmtebron (geothermie) op Buitenveld;
- het bijebrengen van voldoende warmtevraag op het Nieuw Haven terrein, Willemsoord en de gebouwde omgeving in Den Helder;
- de subsidiemogelijkheden ter financiering van de zgn. onrendabele top.

Momenteel heeft het college nog geen concrete principe afspraken gemaakt.

Voor de Schooten is een voorstel in voorbereiding om deze wijk als pilot in te dienen in het Rijksprogramma Aardgasvrije wijken. Dit moet vóór 1 april 2020 gebeuren.

Maar met het in orde maken van de aanvraag moeten we nog starten en uiteraard vraagt dit een goede voorbereiding en het hierin meenemen van alle betrokken stakeholders..

Ook hier wordt de raad over bijgepraat op 21 januari

Wat voor de Schooten geldt, gaat uiteindelijk voor heel Den Helder gelden. (dit wijkt verder niet af van landelijk beleid)

Vraag 4

Op welke termijn verwacht het college dat er wordt aangevangen met het pilot project?

Het komen tot een breed gedragen plan voor verduurzaming van de warmtevoorziening is een complex proces en afhankelijk van het commitment van veel verschillende partijen. Dit geldt ook voor het pilot project in de wijk de Schooten.

Vraag 5

Bent u het met ons eens dat we mensen niet zomaar, verplicht van het gas af kunnen halen?

Hoe het proces in Nederland in zijn werk gaat om mensen van het aardgas af te halen is nog lang niet duidelijk en zal voor elke plek weer anders zijn, zeker in de tijd gezien'.

Sinds 1 juli 2018 wordt in nieuwbouwwijken geen aardgasleiding meer aangelegd. Hier bestaat dus geen keuzevrijheid.

In bestaande wijken kunnen woningeigenaren niet verplicht worden om hun woning aardgasvrij te maken. Er is keuzevrijheid. De verwachting is wel dat gemeenten over enkele jaren de wettelijke bevoegdheid krijgen om in een bestaande woonwijk geen nieuwe aardgasleiding aan te leggen.

Vraag 6

Vanaf welk moment is het de bedoeling van het college, dat de bewoners van deze huur- en koopwoningen daadwerkelijk worden betrokken bij deze plannenmakerij?

De Rijksoverheid heeft vastgesteld dat alle woningen uiterlijk in 2050 aardgasvrij zijn. Deze transitie dient niet alleen technisch en financieel haalbaar te zijn, maar ook maatschappelijk aanvaardbaar. Het ontwikkelen van draagvlak is daarom een belangrijk aandachtspunt. Dit zal o.a. gestalte krijgen door middel van zgn. wijkuitvoeringsplannen. Om (met name particuliere) woningeigenaren 'mee te nemen' in de warmtetransitie zullen onder regie van de gemeente (samen met andere partijen) communicatie- en participatietrajecten worden ingericht en uitgevoerd. Bij huurwoningen is een belangrijke taak weggelegd voor woningcorporaties.

Vraag 7

Krijgen de betrokkenen ook daadwerkelijk inspraak, of wordt dit ze straks opgedrongen en hebben ze geen keuze?

Bewoners denken mee, maar hebben uiteraard ook zelf een verantwoordelijkheid om mee te helpen aan de noodzakelijke energietransitie van Nederland. Wij proberen hen daarin mee te nemen door goed te informeren en bewustwording te creëren. En particuliere bewoners kunnen uiteraard altijd zelf bepalen hoe zij hun woning willen verwarmen. Hierbij kan het warmtenet een optie zijn.

Nogmaals: in bestaande wijken bestaat er in tegenstelling tot nieuwbouwwijken - voorlopig - keuze-vrijheid.

V.w.b. de inspraakmogelijkheden:

- in de huursector is dit wettelijk geregeld.
- particuliere woningeigenaren worden d.m.v. communicatie- en participatietrajecten op wijkniveau door de gemeente geïnformeerd en begeleid in het keuzeproces naar aardgasvrije woningen. Een warmtenet draagt bij aan keuzevrijheid omdat zonder warmtenet vooral duurdere individuele oplossingen (bijv. een warmtepomp) in aanmerking komen als alternatief voor aardgas.

Vraag 8

Wordt dit project nu al breder getrokken dan deze pilot, of wacht u eerst de uitkomsten af?

Het project beoogt om de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving te verduurzamen. Het realiseren van het project is een complex proces waarbij veel verschillende stakeholders betrokken zijn. Op de korte termijn zal het project zich vooral richten op het bezit van de projectpartners. Echter, onderzocht wordt of het mogelijk is om bij het ontwerpen van het warmtenet rekening te houden met toekomstige aansluitingen van particuliere

woningeigenaren of aansluitingen in andere wijken. Dit omdat een warmtenet een robuust toekomstbestendig systeem is dat er voor verschillende decennia zal liggen.

Vraag 9

Kunt u aangeven wat de werkelijke kosten per huishouding zullen zijn? Zo nee, waarom niet?

Het is nog niet mogelijk om de werkelijke kosten per huishouden aan te geven. De Rijksoverheid hanteert als uitgangspunt dat de warmtetransitie woonlastenneutraal is en ontwikkelt hiervoor beleidsinstrumentarium zoals de zgn. gebouwgebonden financiering en belastingmaatregelen.

Waarschijnlijk is er dan nog steeds sprake van een zgn. onrendabele top. Er zijn allerlei subsidieregelingen (deels bestaand, deels nog in ontwikkeling) om de onrendabele top te financieren.

Wat dit concreet betekent voor de aanleg van een warmtenet in de Schooten, is nog niet te zeggen. Het onderzoek hiernaar loopt nog en is van veel factoren afhankelijk. De gemeente staat op het standpunt dat transparantie over de opbouw van de business case van een warmtenet gewenst is.

Inwoners zijn via het zgn. Niet-Meer-Dan-Anders principe wettelijk beschermd tegen te hoge warmtetarieven. Dit principe betekent dat een bewoner niet meer voor warmte betaalt dan in de oude situatie voor aardgas. Hierop wordt toegezien door de ACM.

Vraag 10

Gezien de in te schatten kosten gaat het hier om bedragen die lang niet ieder huishouden kan opbrengen. Hoe denkt het college hier mee om te gaan, zonder dat deze betrokkenen in financiële problemen geraken?

Zie voorgaand antwoord.

Vraag 11

Is er door het college al nagedacht over een betaalbare financieringsmogelijkheid voor betrokkenen?

Draagvlak voor de warmtetransitie zal alleen ontstaan als iedereen die mee móet ook mee kán. Dit betekent dat betaalbaarheid een belangrijk aandachtspunt is voor de gemeente. Met het oog daarop zal de gemeente scherp in de gaten houden welk beleidsinstrumentarium de rijksoverheid ontwikkelt. Dit is met name relevant voor particuliere woningeigenaren. Bij huurwoningen is de financiering een taak van de woningcorporaties en zijn al verschillende financieringsmogelijkheden vanuit de Rijksoverheid beschikbaar.

Vraag 12

Bent u het met ons eens dat als dit alles klopt wij kennelijk helemaal niets geleerd hebben van de ontstane onrust bij het "project dakrenovatie" in de Schooten?

Het is nog veel te vroeg om daar al iets over te kunnen zeggen.

De hele energietransitie is een ingewikkeld proces waarin we elke dag nog leren.

Maar waarvoor de verantwoordelijkheid ook bij alle betrokken partijen ligt om dit met elkaar te willen doen.

Uiteindelijk werken we aan het zelfde doel: Den Helder energieneutraal maken.

Vertrouwende u met vorenstaande voldoende te hebben geïnformeerd.

Den Helder, 13 januari 2020

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Den Helder,

Burgemeester
Jeroen Nobel

Secretaris
Robert Reus